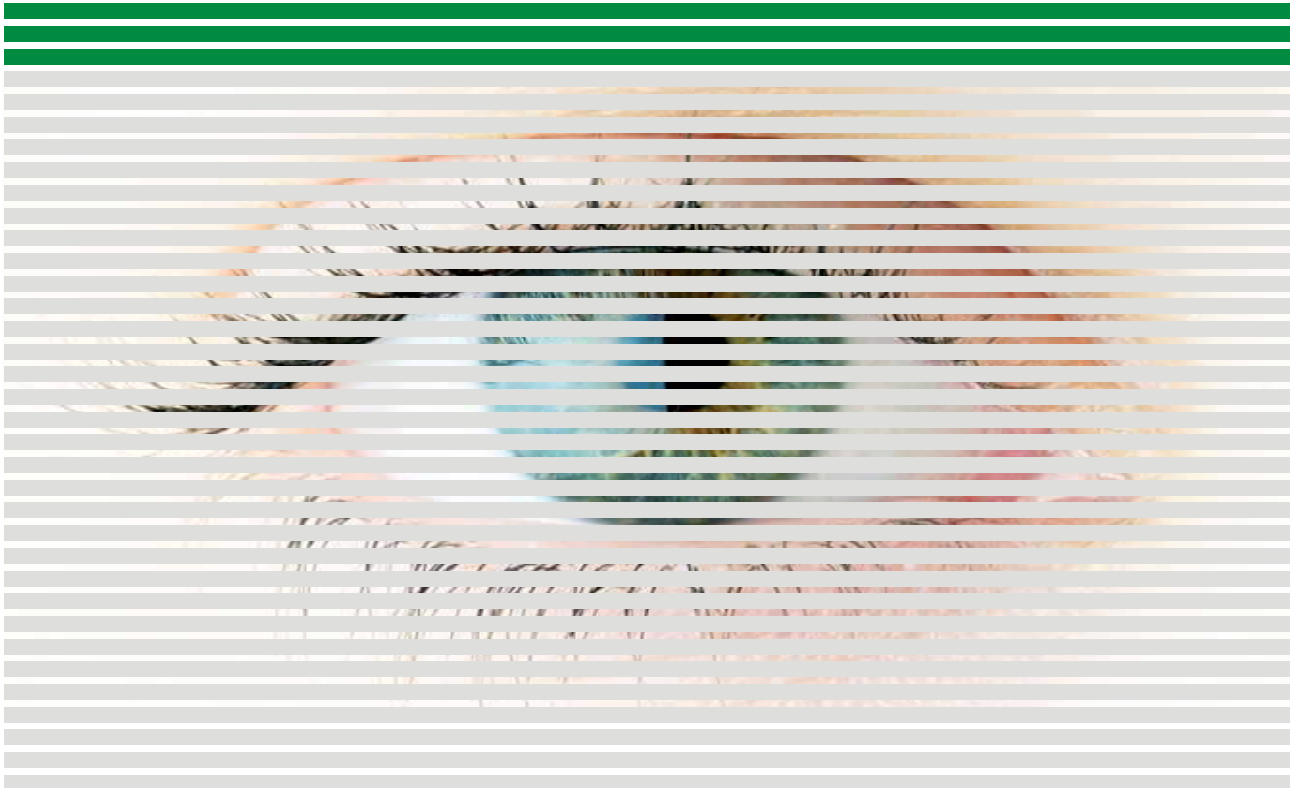

Bank en samenleving

Monitoring Commissie Code Banken 2015

8 Monitoring Commissie en Code Banken

- Achtergrond
- Rol Monitoring Commissie
- Code Banken I – aanbevelingen voor de toekomst
- Totstandkoming Code Banken II
- Werkwijze Monitoring Commissie
- Onderzoek

Naleving Code Banken

- Toepassing Code Banken I in 2014
- Toepassing Code Banken I in de jaren 2010-2014
- Good practice

24

Toekomst Code Banken

- Voorbereidende stappen van banken om aan Code Banken II te voldoen
- Invulling mandaat Monitoring Commissie

30

Conclusie en aanbevelingen

32

Bijlage 1
Samenstelling Monitoring Commissie

33

Bijlage 2
Te onderzoeken banken
(inclusief dochterondernemingen)

34

Bijlage 3
Onderzochte banken voor 2014 en
voor de tijdsanalyse 2010-2014

Voorwoord

Al snel na het begin van de financiële crisis heeft de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) met behulp van diverse externe commissies gezocht naar instrumenten om de financiële sector gezonder en toekomstgerichter te maken. Een van de instrumenten is de Code Banken. De eerste Code Banken die tussen 2010 en 2014 van kracht was heeft geleid tot meer openheid en transparantie over het functioneren van de interne organen van de banken en de wijze waarop risico's beoordeeld worden. Gaandeweg werd echter duidelijk dat dit nog onvoldoende was om het vertrouwen in de banken te herstellen. Daarom is vanaf 2015 een maatschappelijk statuut opgesteld dat samen met een aangepaste Code Banken, de eed en het tuchtrecht een nieuwe set van zelfregulering voor de sector behelst. Voor de periode 2015-2016 is een nieuwe onafhankelijke Monitoring Commissie voor de Code Banken benoemd.

De Commissie constateert dat de tweede Code Banken veel elementen bevat die gaan over de cultuur binnen de bank en het gedrag van de medewerkers. Naast de bepalingen die we kennen uit de eerste Code onder meer over de rol van de raad van commissarissen en de raad van bestuur, het riscobeleid en beloningsbeleid rept de nieuwe Code over integere bedrijfs-

voering, over leiderschap en voorbeeldgedrag, zorgplicht en klantbelang. Het rapport dat voor u ligt geeft een schets van de overgang van de eerste Code Banken naar de tweede. De rapportageplicht voor de banken betreft in 2015 immers het jaar 2014, en in dat jaar was de oude code nog van kracht. De Commissie heeft daarom het werk voortgezet van de vorige Monitoring Commissie en de Erasmus Universiteit laten onderzoeken in hoeverre deze code in 2014 wordt nageleefd. Verder is geanalyseerd wat er aan lopende onderzoeken uitstaat over diverse aspecten van de Code, waar de Commissie om dubbelingen te voorkomen geen eigen onderzoek naar zal verrichten.

De Commissie zal in 2016 beoordelen hoe de banken over 2015 rapporteren over juist al die acties die zij uitvoeren om de cultuur en het gedrag te verbeteren. Hoe laten zij de dilemma's waar de medewerkers tegenaan lopen terugkomen in de trainingen, hoe zorgen ze ervoor dat het bewaken van een gezonde cultuur een voortdurend proces blijft in de organisatie. Welke cultuur staan de banken eigenlijk voor? En hoe bereiken ze dan het gewenste gedrag?

Op het gebied van eigen onderzoek zal de Commissie zich vooral richten op de relatie van de banken met de samenleving. Want ondanks het toezicht, alle interne regels, nieuwe codes en de vele bespiegelingen over het gedrag, lijkt de maatschappij er nog niet van overtuigd dat de banken echt bestendig zijn voor de toekomst.

Daar ligt de grote uitdaging voor de sector.

Inge Brakman, *voorzitter*

Samenvatting

De Commissie heeft onderzoek laten doen naar de wijze waarop over de naleving van de oude Code Banken in de jaren 2010-2014 wordt gerapporteerd. Tevens heeft de Commissie laten onderzoeken hoe instellingen zich voorbereiden op het voldoen aan de nieuwe Code.

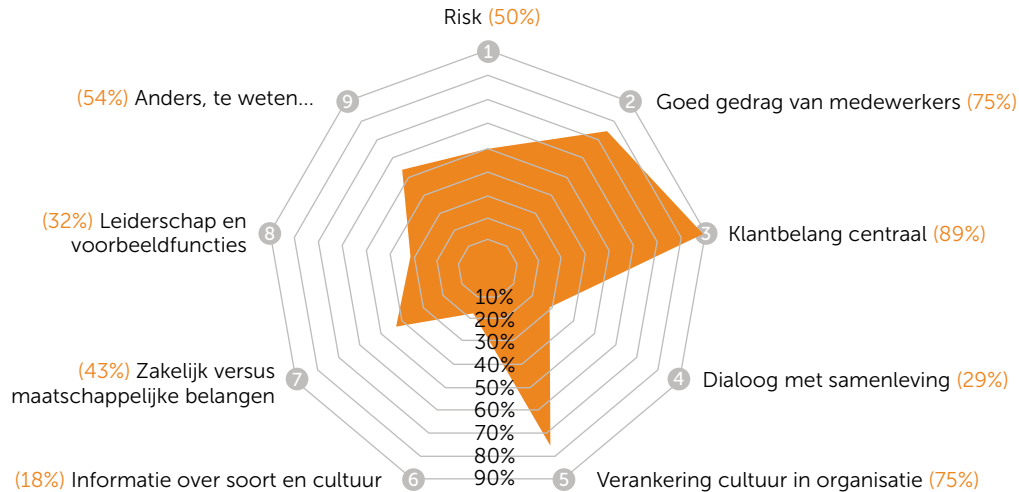
De Commissie is positief gestemd over de resultaten die het onderzoek naar de naleving van de Code in 2010-2014 heeft opgeleverd. Het nalevingspercentage valt hoog uit. Daarnaast is de kwaliteit van de gerapporteerde afwijkingen over het algemeen goed. De Code wordt serieus genomen.

De meest voorkomende afwijkingen hebben betrekking op bepalingen die zien op de raad van commissarissen en het beloningsbeleid van de bank. Dat zijn overigens afwijkingen ten positieve; er wordt bijvoorbeeld geen toelichting gegeven op variabele beloning, omdat de bank geen variabele beloning kent. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd die leiden tot handelen in strijd met de Code. Tien kleinere banken geven onvoldoende informatie over de toepassing van de Code vanwege het ontbreken van het jaarverslag en/of informatie op de website met informatie over de toepassing van de Code. De Commissie ziet met betrekking tot het bieden

van meer transparantie en het beschrijven van de geboekte progressie nog wel ruimte voor verbetering. Vooral het verzorgen van goede informatie op de website en het up to date houden daarvan verdient meer aandacht. De Commissie komt nog weinig informatie tegen over de voorbereidende stappen die banken hebben gezet om aan de nieuwe Code Banken te voldoen.

Een groot deel van de onderzochte banken vermeldt weliswaar het bestaan van de Code Banken II, maar geeft verder niet aan wat de verwachtingen of inspanningen zijn ten aanzien van de naleving. Indien er melding van de Code Banken II wordt gemaakt dan is dat vooral in het jaarverslag en nauwelijks op de website. Bij 19% van de onderzochte banken wordt de Code Banken II zowel in het jaarverslag als op de website vermeld.

Uit de bevindingen ten aanzien van voorbereidend werk om aan de nieuwe Code te voldoen blijkt dat wanneer specifiek wordt gekeken naar de onderwerpen die banken noemen in het kader van de cultuurverandering, het thema klantbelang centraal veruit het meeste wordt vermeld. In figuur 1 zijn de onderwerpen waarop de (aandacht voor) cultuurverandering ziet duidelijk zichtbaar.

Figuur 1 Onderwerpen waarop de (aandacht voor) cultuurveranderingen ziet. Uit 'Erasmus Universiteit Rotterdam, Onderzoek Monitoring Commissie Code Banken, rapportage september 2015'.

Een eerste analyse leert dat veel aandacht intern gericht is op het verbeteren van processen en op het benoemen van thema's als klantbelang centraal. Externe activiteiten, gericht op de dialoog met de samenleving of het duidelijk maken van de maatschappelijke taak die de bank vervult komen in de rapportage veel minder naar voren.

De Commissie verwacht vanwege die nauwe betrokkenheid van de banken bij de opstelling van de Code dat ze niet alleen correct zullen rapporteren over de naleving van de Code over 2015, maar ook meer informatie zullen geven over de wijze waarop invulling is gegeven aan de waarden en de principes van de Code en de rol die de banken spelen in de samenleving.

Het beter zichtbaar maken van het begrip dat banken hebben van het publieke belang dat zij dienen is een belangrijk overkoepelend thema binnen de Code Banken. Het spreekt voor de Commissie dan ook voor zich om in 2016 te monitoren welke ontwikkelingen op dat gebied plaatsvinden. De Commissie zal zich vooral richten op de relatie van de banken met de samenleving. Zij gaat na of de dialoog met de samenleving en het behoud van bewustzijn van de maatschappelijke rol duurzaam is ingebed in de interne opleiding en cultuur van de banken. Daarbij realiseert de Commissie zich dat de ontwikkeling en het lerend vermogen van instellingen interessanter zijn dan de deelwaarneming.

Monitoring Commissie en Code Banken

Achtergrond

Op 14 oktober 2014 is de onafhankelijke Monitoring Commissie Code Banken ingesteld door het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Banken (hierna: 'NVB'), met als doel het monitoren van de naleving van de Code Banken.

'Het pakket 'Toekomstgericht Bankieren' bestaat uit de Code Banken, het maatschappelijk statuut, de eed en het tuchtrecht.'

De Code Banken vormt samen met het maatschappelijk statuut, de eed en het tuchtrecht een pakket genaamd 'Toekomstgericht bankieren'. Het doel van de Code Banken is het bijdragen aan herstel van vertrouwen in de bankensector. Voorafgaand aan de totstandkoming van de huidige Code Banken bestond er al een Code Banken. Deze eerste Code is op 9 september 2009 vastgesteld door de NVB en trad op 1 januari 2010 in werking. De eerste Code kende een wettelijke verankering. De belangrijkste conclusie van de vorige Monitoring Commissie (de 'Commissie Burgmans') was dat de Code goed wordt nageleefd, maar dat de naleving nog te weinig door de sector zelf wordt uitgedragen. Ruim vier jaar na invoering werd het daarom tijd om de Code een nieuw karakter te geven. Bij deze vernieuwing is onder meer rekening

gehouden met de aanbevelingen van de vorige Monitoring Commissie Code Banken, het rapport van de Commissie Structuur Nederlandse Banken en de kabinetsvisie Nederlandse bankensector. De principes uit de 'oude' Code die al zijn vastgelegd in wet- en regelgeving, komen niet meer direct terug in de nieuwe Code.

Rol Monitoring Commissie

De monitoring richt zich op de toepassing van de Code Banken en de wijze waarop instellingen hierover naar de buitenwereld communiceren, het signaleren van onduidelijkheden en onevenwichtigheden in de Code. Daarnaast ziet de Commissie een rol voor zichzelf weggelegd om aanbevelingen te doen over mogelijke aanpassingen van de principes uit de Code. De Commissie heeft reeds een inventariserend onderzoek naar de naleving van de bepalingen uit de Code laten uitvoeren en is voornemens om dit in 2016 opnieuw te doen. Bovendien zal de Commissie in 2016 de dialoog voeren met (bestuurders van) instellingen en in gesprek gaan met toezichthouders Autoriteit Financiële Markten (hierna: 'AFM') en De Nederlandsche Bank (hierna: 'DNB'). Zoals de vorige Monitoring Commissie Code Banken het eerder treffend verwoordde, dienen banken "zich te realiseren dat een positief oordeel van de Commissie over de naleving van de code betrekkelijk weinig waarde heeft indien de Code niet leeft bij het publiek, de media en de politiek.

Het tot leven brengen van de Code en optimale transparantie betrachten ten aanzien van de naleving van de (geest achter de principes uit de) Code is wat betreft de Commissie een kerntaak van de sector als geheel¹⁾.

Code Banken I – aanbevelingen voor de toekomst

De Commissie Burgmans heeft tijdens haar mandaat vier rapportages uitgebracht. Zij heeft daarin verslag gedaan van haar bevindingen met betrekking tot de implementatie van de Code Banken en de naleving van de daarin opgenomen principes.

Tijdens de laatste fase van het mandaat van de Commissie Burgmans is uitgebreid stilgestaan bij de wijze waarop de Code Banken in de toekomst ingevuld zou kunnen worden om een rol van betekenis te blijven spelen in het herstel van vertrouwen waar de sector aan werkt. De Commissie Burgmans voerde gesprekken met stakeholders om hun visie op de toekomst van de Code Banken te vernemen. Op basis van die gesprekken werd geconstateerd dat de Code Banken A) een belangrijke rol heeft gespeeld bij

de totstandkoming van veranderingen binnen banken en B) voor een groot deel in wet- en regelgeving is opgenomen. Tevens werd vastgesteld dat de sector, ondanks de behoorlijke vooruitgang die destijds was geboekt, nog behoorlijke stappen zou moeten zetten om het vertrouwen van de samenleving in de sector verder te herstellen. Concluderend vatte de Commissie Burgmans de weg naar herstel van vertrouwen als volgt samen:

Dit vergt niet alleen aanpassing van de Code, maar vooral een andere, meer open opstelling van banken. Zelfregulering kan immers alleen aan vernieuwing en stabilisering van het financiële stelsel blijven bijdragen indien de behoefte daartoe intern wordt gevoeld, beleefd en vervolgens ook wordt uitgedragen. Een aanpassing van de Code dient dan ook door banken zelf te worden geïnitieerd en vormgegeven. Naar het oordeel van de Commissie dient bij zelfregulering de nadruk te liggen op het woorddeel 'zelf' in plaats van op het woorddeel 'regulering'. Het toetsen of banken de Code naleven zoals bedoeld, kan vervolgens in handen worden gelaten van onafhankelijke monitoring²⁾.

.....
1 Rapportage naleving Code Banken, december 2012: www.commissiecodebanken.nl/scrivo/asset.php?id=1002471.

2 Aanbevelingen toekomst Code Banken, 22 maart 2013: www.commissiecodebanken.nl/scrivo/asset.php?id=1094241.

Totstandkoming Code Banken II

Niet lang na het verschijnen van de laatste rapportage van de Commissie Burgmans met daarin aanbevelingen voor de toekomst van de sector, liet de minister van Financiën de Tweede Kamer weten dat de rapportages van de Commissie laten zien dat de Code Banken een belangrijk instrument van zelfregulering is³⁾.

‘De rapportages van de Commissie laten zien dat de Code Banken een belangrijk instrument van zelfregulering is.’

De minister heeft daarbij aangegeven positief te staan tegenover continuering van de Code Banken en de monitoring hierop. Hij moedigt de banken aan om het gesprek met de samenleving verder aan te gaan en verder te werken aan noodzakelijke cultuurveranderingen om het vertrouwen van het publiek in de sector duurzaam te herstellen. Het bestuur van de NVB

besloot in dit kader tot de instelling van een nieuwe onafhankelijke monitoring op een nieuwe Code Banken, zelfregulering dus.

De invoering van zelfregulering betekende dat de wettelijke verankering van de Code Banken kon worden ingetrokken. De minister van Veiligheid en Justitie heeft aangegeven dat “gebleken is dat de banken de beginselen sectorbreed zijn gaan implementeren en de belangrijkste beginselen in wetgeving zijn vervat waardoor voorzien is in toezicht op de sectorbrede naleving van deze beginselen, wat een belangrijke reden voor verankering was”⁴⁾. Verder wijst de minister erop dat het ingevoerde systeem van tuchtrecht een aanvullende vorm van toezicht is die bijdraagt aan herstel van vertrouwen in de sector. Overigens blijft de Nederlandse corporate governance code, die voor alle Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen geldt, wel wettelijk verankerd.

De ontwikkeling van een maatschappelijk statuut betrof één van de aanbevelingen die de Commissie Wijffels deed in haar rapport ‘Naar een dienstbaar en stabiel bankwezen’⁵⁾.

3 HTK, 2012-2013, nr. 28.

4 Ontwerpbesluit tot intrekking van het Besluit van 1 juni 2010 tot vaststelling van nadere voorschriften omtrent de inhoud van het jaarverslag van banken (Stb. 2010, 215).

5 Rapport Commissie Structuur Nederlandse Banken, ‘Naar een Dienstbaar en Stabiel Bankwezen’. Juni 2013.

Diverse belanghebbenden werd gevraagd om hun mening te geven over de conceptteksten van het pakket toekomstgericht bankieren. Tijdens de consultatieperiode kwamen er ruim tweehonderd reacties binnen. Deze reacties waren afkomstig van onder andere klanten van banken, (oud)bankmedewerkers, maatschappelijke organisaties en academici. De feedback op de vernieuwde Code Banken richtte zich met name op de taken van de raad van bestuur en de raad van commissarissen. Zo werd er gepleit voor een aanspreekpunt binnen de raad van bestuur voor zaken omtrent de toegankelijkheid en bereikbaarheid van diensten en producten voor mensen met een beperking. Andere reacties richtten zich op het beloningsbeleid en op het vergroten van de positie van klanten en medewerkers in het bestuur van banken.

Na de totstandkoming van het definitieve document werd de nieuwe Code Banken op 10 september 2014 door het bestuur van de NVB vastgesteld. De Code is op 1 januari 2015 in werking getreden. Banken moeten voor het eerst in het jaarverslag over het boekjaar 2015 verantwoording afleggen over de naleving van de principes van de Code. In het jaarverslag over het boekjaar 2014 dienen banken verslag te doen over de naleving van de in dat jaar nog geldende Code Banken I.

Werkwijze Monitoring Commissie

Voordat gestart kon worden met het monitoren van de nieuwe Code Banken, heeft de Commissie uitgebreid gekeken naar de principes uit de Code en de geest daarachter. Tevens werden gesprekken met bankbestuurders en bestuurssecretarissen gevoerd. Tijdens die bijeenkomsten bleek dat instellingen er nog aan moesten wennen dat de nieuwe Code minder prescriptief en 'rule based' is dan de vorige Code. Hoewel de nieuwe Code door de sector zelf is geïnitieerd, blijkt het lastig om de ontwikkelingen op dit terrein goed zichtbaar te maken voor de Monitoring Commissie. In de dialoogbijeenkomsten heeft de Commissie duidelijk gemaakt dat zij van instellingen verwacht dat ze zelf laten zien op welke wijze men werkt aan cultuur- en gedragsveranderingen en wat daarvan de effecten zijn. In dat kader is het uiteindelijk aan elke instelling voor zich om te bepalen hoe de gewenste cultuur binnen de desbetreffende organisatie eruit zou moeten zien. Het gaat de Commissie er primair om dat banken beter zichtbaar maken welk begrip zij hebben van het publieke belang dat door hen gediend wordt. Vanuit de banken werd benadrukt dat zowel de toezichthouders AFM en DNB, als ook instellingen zelf al veel in kaart brengen aangaande cultuur en gedragsverandering en de effecten daarvan in de sector. Daarom werd een oproep gedaan aan de Commissie om het herhalen van lopend onderzoek zoveel mogelijk te vermijden.

AFM en DNB

De Commissie voerde gesprekken met beide toezichthouders om vast te stellen op welke wijze cultuur en gedrag door hen gemonitord worden. DNB voert al sinds enige jaren doorlopend onderzoek naar gedragsaspecten binnen instellingen uit en ook de AFM kijkt als gedrags-toezichthouder al geruime tijd naar het gedrag van financiële ondernemingen. Zoals de toezichthouders zelf al in 2013 uitlegden: “DNB focust op gedrag en cultuur omdat risico’s op dit gebied van directe invloed zijn op de financiële stabiliteit. Ook een zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten en een eerlijke werking van de kapitaalmarkten, de verantwoordelijkheden van de AFM, beginnen met het gedrag en cultuur van financiële ondernemingen”⁶. Het kijken naar gedragsaspecten is dus geen noviteit, maar is structureel en bevindt zich in een volwassen stadium. Dat betekent echter niet dat het toezicht op gedrag en cultuur volledig is uitontwikkeld.

Vertrouwensmonitor banken

Naast het onderzoek dat door de toezichthouders wordt gedaan naar cultuur en gedrag binnen instellingen, constateerde de Commissie dat banken in toenemende mate zelf op

individueel niveau actief onderzoeken welke effecten de door hen beoogde cultuur- en gedragsveranderingen sorteren. Bovendien heeft de sector onlangs in gezamenlijkheid een interessante stap gezet door de lancering van de *rouwensé* banken . Hiermee wordt inzichtelijk hoe Nederlanders denken over banken in het de eigen bank en hoe zij verschillende aspecten van de dienstverlening ervaren. Middels de *verwrouwens* i maken banken individuele scores van klantbelang centraal metingen door de AFM openbaar ook onderling kan gelijken. Doordat de i jaarlijks zal verschijnen ordt het op termijn mogelijk om te zien in elke mate banken zich lf beteren en kan bekeken orden op elke ij dit in oed heeft op het ertrou en in individuele banken en in de sector als geheel. Een waardevol instrument, waarmee de banken z lf een stap tten in het bieden van de transparantie die de samenleving van hen langt.

Wanneer gekeken ordt naar ertrou en scoort de sector als geheel een 2,8 op een schaal van 1 tot 5. Het ertrou en in de eigen bank is hoger: 3 . Gevraagd naar de beleving van de transparantie van de eigen bank, is de score gemiddeld 3 . De score op klantgerichtheid is 3 .

6 Gedrag & Cultu rtoezicht, DNB en AFM boeken resultaat met toezicht op Gedrag en Cultu r.
Mr. J. Piena en drs. C. Christensen in Jaarboek Compliance 2013.

Op deskundigheid scoren de banken hoger: 3,8. Ondanks de voldoende scores op de terreinen die raken aan cultuur en gedrag, geven banken zelf aan maatregelen te gaan nemen om verder te verbeteren. Na de volgende meting in 2016 denkt de Commissie de vertrouwensmonitor als een waardevolle bron te kunnen gebruiken bij de vorming van een totaalbeeld van de sector.

Onderzoek

Waar de Commissie in 2016 uitgebreid zal rapporteren over haar bevindingen ten aanzien van de naleving van de Code, is de huidige rapportage die nu voor ligt sterk inventariserend van aard. De huidige rapportage wordt door de Commissie ook wel een 'tussenrapportage' genoemd, omdat gekeken is naar de wijze waarop Code Banken I in 2014 is toegepast en naar de wijze waarop banken zich voorbereiden op het afleggen van verantwoording over de toepassing van Code II. Dit jaar kan echter nog niet vastgesteld kan worden op welke wijze de Code wordt nageleefd omdat voor de eerste maal in het jaarverslag over het boekjaar 2015 verantwoording over de naleving van Code II moet worden afgelegd.

De Commissie heeft voor deze 'tussenrapportage' over de naleving van de Code Banken I een inventariserend onderzoek op basis van desk-research laten uitvoeren door de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Het onderzoek omvat op basis van de informatie in de jaarverslagen en/of websites een inventarisatie van de toepassing van de Code Banken I over 2014; een tijdsanalyse van de toepassing van de Code Banken I over de jaren 2010-2014; een inventarisatie van de voorbereidende stappen die banken hebben gezet om aan de Code Banken II te voldoen en een inventarisatie van de transparantie door banken over gedrag en cultuur. In totaal kent de Code Banken I 48 principes.

Object van het inventariserend onderzoek was de openbaar beschikbare informatie. Dit betrof het jaarverslag in de zin van art. 391 lid 2 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW), inclusief de risicoparagraaf, het corporate governance hoofdstuk uit het directieverslag, het verslag van de Raad van Commissarissen, het verslag van de directie en het financieel verslag.

directievers

'De huidige rapportage van de Monitoring Commissie is sterk inventariserend van aard.'

hierboven uitgewerkt met uitzondering van de website.

Alle banken met zetel in Nederland die beschikken over een bankvergunning op grond van de Wet op het financieel toezicht (Wft) en waarvan op 20 juli 2015 over de informatie afkomstig uit het jaarverslag en de website beschikt kon worden, zijn op voornoemde punten onderzocht. De banken waarvan op 20 juli 2015 geen jaarverslag beschikbaar was via de website van de desbetreffende bank of via (de website van) de Kamer van Koophandel, zijn buiten de dataset gebleven.

Voor het onderzoek naar de toepassing van de Code Banken I in 2014, de inventarisatie van de voorbereidende stappen die de banken hebben gezet om aan de Code Banken II te voldoen en de inventarisatie van de rapportage over cultuur en gedrag bestaat de definitieve populatie uit 31 banken. Doordat de overgrote meerderheid van de banken (met een gezamenlijk marktaandeel van meer dan 90%) is onderzocht gaat de Commissie ervan uit dat dit representatief is voor de gehele bankensector. Van de oorspronkelijke 41 te onderzoeken banken zijn tien banken niet onderzocht omdat de jaarverslagen niet beschikbaar waren per 20 juli 2015 en geen informatie op de website beschikbaar was. Vijf van de tien banken waarvan op 20 juli 2015 geen jaarverslag beschikbaar was, bleken in november 2015 alsnog informatie over de toepassing van de Code Banken I gepubliceerd te hebben.

Deze informatie stond echter in alle gevallen enkel op de website, jaarverslagen van deze banken zijn niet aangetroffen. De betreffende banken zullen hier door de Commissie op worden aangesproken, zodat ze in 2016 wel aan deze verplichtingen uit de Code Banken voldoen.

Voor de tijdsanalyse van de toepassing van de Code Banken I in de jaren 2010-2014 bestaat de onderzoekspopulatie uit 27 banken. Deze groep is wat kleiner dan de onderzoekspopulatie die is onderzocht in het kader van onderzoeksvraag I. De reden daarvoor is dat de jaarverslagen gedurende alle vier de jaren beschikbaar moeten zijn. Een overzicht van de onderzochte banken is bijgevoegd bij dit rapport.

Op basis van de beschikbare onderzoeksresultaten en het onderzoeksrapport van de Erasmus Universiteit Rotterdam, kan de Commissie in deze rapportage een beeld schetsen van de stand van zaken met betrekking tot de naleving van de principes uit de Code Banken I. De Commissie spreekt haar dank uit aan de onderzoekers van de Erasmus Universiteit Rotterdam voor hun rapportage. Het betreft de volgende personen: mr. dr. J.G.C.M. Galle, prof. dr. A. de Bos RA, mr. M.E.P.A.R. Jans CCP en m.m.v. mr. M.R.A. Slag.

Naleving Code Banken

Toepassing Code Banken I in 2014

Op basis van het uitgevoerde onderzoek constateert de Commissie dat banken de toepassing van de Code in 2014 over het algemeen serieus nemen. Het aantal afwijkingen is zeer laag en de kwaliteit van de gerapporteerde afwijkingen blijkt over het algemeen goed. De meest voorkomende afwijkingen hebben betrekking op bepalingen die zien op de raad van commissarissen en het beloningsbeleid van de bank. Met betrekking tot het gebruik van de website en het beschrijven van progressie is verbetering mogelijk.

‘Pas toe of leg uit’

In het jaarverslag 2014 dienen banken verslag te doen over de naleving van de in dat jaar nog geldende Code Banken I. In de Code Banken I is expliciet opgenomen dat het ‘pas toe of leg uit’-beginsel op de Code van toepassing is. De wijze waarop een instelling in haar jaarverslag vermeldt dat zij de principes uit de Code al dan niet heeft toegepast is niet vastgelegd in de Code. Het staat instellingen dus vrij om hier een eigen invulling aan te geven. De mededeling omtrent pas toe of leg uit dient, zoals is vastgelegd in de preambule van de Code, op de website van de instelling geplaatst te worden. Uit het verrichte onderzoek komt naar voren dat door de 31 banken waarvan informatie is onderzocht in totaal 24 instellingen informatie over de

toepassing van de Code Banken (tenminste mede) op hun website publiceren. Niet alle banken voorzien hun informatie periodiek van een update en niet alle banken dateren de documentatie op de website duidelijk. Het risico bestaat dat als gevolg hiervan informatie op de website verouderd is, of inconsistent is met andere bronnen zoals het (meest recente) jaarverslag.

‘De Commissie heeft niet alleen laten onderzoeken van welke bepalingen uit de Code wordt afgeweken, er is ook gekeken naar de kwaliteit van de uitleg bij de betreffende afwijkingen.’

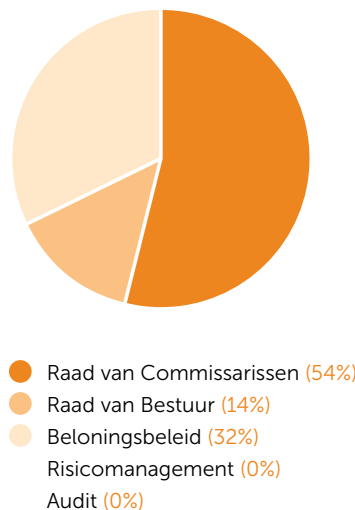
Kwaliteit van uitleg

De Commissie heeft niet alleen laten onderzoeken van welke bepalingen uit de Code wordt afgeweken, er is ook gekeken naar de kwaliteit van de uitleg bij de betreffende afwijkingen. In het algemeen blijkt de kwaliteit van de uitleg goed te zijn. In ruim de helft van de gevallen wordt een uitleg gegeven die ofwel wijst op een overgangssituatie waardoor de bank tijdelijk niet naleeft, ofwel wordt een uitleg gegeven die als authentiek beoordeeld kan worden in de geest van de toepasselijke Code.

Een dergelijke uitleg is specifiek gericht op de bank, gemotiveerd, in detail en verifieerbaar. Voor wat betreft de uitleg die doelt op een overgangssituatie blijkt ook daadwerkelijk sprake te zijn van een situatie die als overgang kan worden aangemerkt; een treffend voorbeeld hiervan is de instelling die deze reden aangeeft vanwege het vertrek van de CFRO. De Commissie zou het onacceptabel hebben gevonden indien er in het vierde jaar van de Code Banken nog sprake zou zijn geweest van een overgangssituatie in de zin dat de instelling nog werkt aan de implementatie van de Code.

Raad van commissarissen

Het merendeel (54%) van de geconstateerde afwijkingen van de principes uit de Code heeft betrekking op de bepalingen die zien op de raad van commissarissen, zo blijkt uit het verrichte onderzoek. Wanneer wordt gekeken naar de bepalingen waarop wordt afgeweken en de motivering die daarbij wordt gegeven, valt een aantal zaken op. Zo wordt bijvoorbeeld relatief vaak afgeweken van de bepaling die ziet op de instelling van een risico- of vergelijkbare commissie, die daartoe door de raad van commissarissen uit zijn midden is benoemd⁷.

Figuur 2 Afwijkingen ingedeeld naar hoofdstuk Code Banken in 2014. Uit 'Erasmus Universiteit Rotterdam, Onderzoek Monitoring Commissie Code Banken, rapportage september 2015'.

7 Bij zijn toezicht besteedt de raad van commissarissen bijzondere aandacht aan het risicobeheer van de bank. Iedere bespreking van het risicobeheer wordt voorbereid door een risico- of vergelijkbare commissie, die daartoe door de raad van commissarissen uit zijn midden is benoemd'.

Gekeken naar de motivering voor deze afwijking, blijkt dat dit meestal te maken heeft met de aard, omvang en complexiteit van de desbetreffende instelling. Zo wordt door een instelling met een raad van commissarissen bestaande uit drie personen aangegeven dat men heeft besloten om met een dergelijke omvang geen separate risicocommissie te benoemen, maar deze rol door de gehele raad van commissarissen te laten vervullen en het risicobeleid als vast agendapunt op de vergaderingen van de raad van commissarissen (met input van het risk control committee) te laten terugkomen.

Beloningsbeleid

Uit het verrichte onderzoek blijkt dat beloningsbeleid relatief vaak aanleiding vormt voor instellingen om af te wijken van de bepalingen hierover in de Code. De motiveringen hiervoor blijken hun oorsprong te vinden in bijvoorbeeld het feit dat de betreffende instelling geen aandelen- of optieregelingen kent, of bijvoorbeeld geen variabel inkomen of bonussen aan de raad van bestuur toekent. De nationale en internationale wetgeving op het gebied van beloningsbeleid is strikter en specifiekere dan de bepalingen over dit onderwerp in de Code Banken.

Het opnemen van de betreffende bepalingen in de Code Banken lijkt een bewuste keuze, gezien het maatschappelijk belang van het thema beloningsbeleid. Dit werd afgelopen voorjaar opnieuw duidelijk, getuige de beloningsdiscussie

bij ABN AMRO. Het feit dat de minister van Financiën erkende dat de loonsverhoging bestuurlijk en juridisch correct was verlopen bleek niet af te doen aan de hevigheid waarmee het debat over (top)beloningen in Nederland werd gevoerd.

‘De nationale en internationale wetgeving op het gebied van beloningsbeleid is strikter en specifiekere dan de bepalingen over dit onderwerp in de Code Banken.’

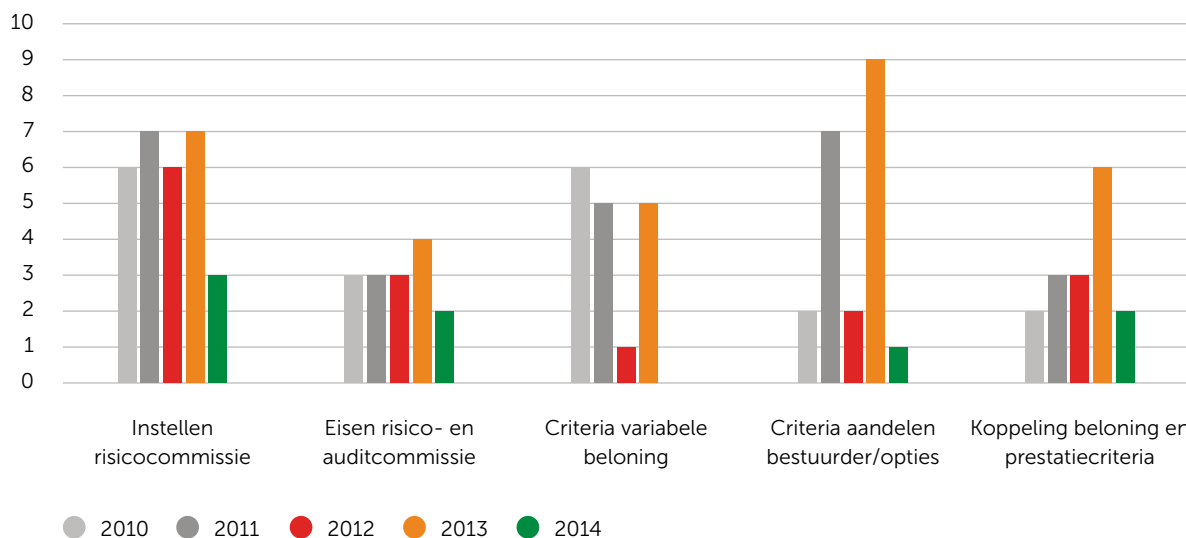
Toepassing Code Banken I in de jaren 2010-2014

Wanneer gekeken wordt naar de toepassing van de Code Banken in de jaren 2010-2014 valt een aantal zaken in positieve zin op. Zo is de eerste drie jaren sprake van een afname van het aantal afwijkingen van de Code en een toename van de kwaliteit van de motivatie van de afwijkingen. 2013 vormt echter een uitzondering op deze trend; in dat jaar nam het aantal afwijkingen toe, om vervolgens in 2014 weer af te nemen.

Top vijf afwijkingen

Uit het verrichte onderzoek blijkt dat de 'top vijf' van afwijkingen van de Code bijna de helft van het totaal aantal afwijkingen vormt. Binnen deze top vijf valt op dat met name wordt afgeweken

van het principe dat ziet op de instelling van een risico- of vergelijkbare commissie door de raad van commissarissen⁸⁾ en van het principe dat ziet op aandelen die zonder financiële tegenprestatie aan een lid van de raad van bestuur worden toegekend⁹⁾.

Figuur 3 Top vijf afwijkingen van de Code Banken, in aantallen. Uit 'Erasmus Universiteit Rotterdam, Onderzoek Monitoring Commissie Code Banken, rapportage september 2015'.

8 Bij zijn toezicht besteedt de raad van commissarissen bijzondere aandacht aan het risicobeheer van de bank. Iedere bespreking van het risicobeheer wordt voorbereid door een risico- of vergelijkbare commissie, die daartoe door de raad van commissarissen uit zijn midden is benoemd.

9 Aandelen die zonder financiële tegenprestatie aan een lid van de raad van bestuur worden toegekend, worden aangehouden voor telkens een periode van ten minste vijf jaar of tot ten minste het einde van het dienstverband indien deze periode korter is. Indien opties worden toegekend worden deze in ieder geval de eerste drie jaar na toekenning niet uitgeoefend.

Zoals uit figuur 3 blijkt zien ook de andere drie bepalingen in de top vijf van afwijkingen op de risicocommissie en het beloningsbeleid van de bank. Met name van de principes aangaande de instelling van een risicocommissie en de criteria voor het toekennen van aandelen en/of opties aan bestuurders wordt afgeweken. Van het principe inzake de instelling van een risicocommissie wordt enkel door kleinere banken afgeweken, op één afwijking van een grote bank in 2013 na. Bij het principe dat de criteria voor het toekennen van aandelen en/of opties aan bestuurders beschrijft is dit meer verdeeld; zowel kleinere als grote banken zijn hiervan afgeweken. Alle top vijf bepalingen zien op het hoofdstuk over de raad van commissarissen dan wel op het hoofdstuk over beloningsbeleid. Van het principe waarin de eisen voor de risico- en auditcommissie zijn geformuleerd wordt enkel door kleinere banken afgeweken. Op basis van deze resultaten zou geconstateerd kunnen worden dat de banken van mening zijn dat de principes in Code Banken I over beloningsbeleid en de risicocommissie moeilijk na te leven zijn. Hierbij valt op dat de meest voorkomende verklaring voor afwijking van de principes inhoudt dat de afwijking beter bij de aard, de structuur, het karakter of het belang van de betreffende bank past.

Overgangssituaties

Wordt de kwaliteit van de toelichtingen over de vijf onderzochte jaren bezien, dan blijkt uit het

verrichte onderzoek dat deze zich ten positieve ontwikkelt. Wanneer men de toelichtingen die instellingen geven categoriseert variërend van 'slecht' (in dat geval wordt géén enkele toelichting gegeven) tot 'goed' (er wordt een specifieke uitleg gegeven), dan is te zien dat de categorie 'goed' in de jaren 2010-2014 toeneemt van n a de a tot van categorie dui ent situatie is nke) dan dat ei e categori n in de oo" oñ dn t in go dt ge even re e e d de ui lee e d d t v e de)d

e

(e

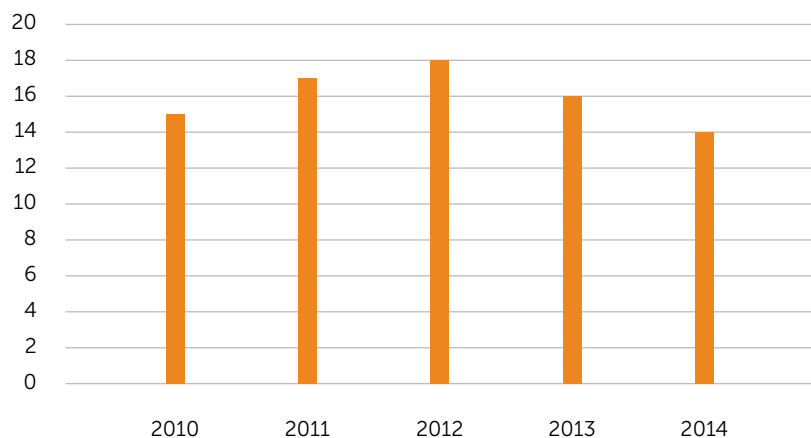
De Commissie ziet het rapporteren over de geboekte progressie als een belangrijk verbeterpunt, aangezien banken door het bieden van deze vorm van transparantie aan de samenleving kunnen uitleggen welke stappen zij hebben gezet. Mede op verzoek van de sector zelf stelt de Code Banken in haar hoofdstuk over 'Verantwoording en monitoring Code Banken' dat banken moeten aangeven in hoeverre zij vooruitgang hebben geboekt bij de toepassing van de principes. Op basis van deze bepaling en de wens van de sector die hieraan ten grondslag ligt, verwacht de Commissie dat het percentage banken dat rapporteert over de progressie ten aanzien van de naleving van de Code Banken in de komende jaren zal toenemen.

'Instellingen moeten niet alleen zeggen dat ze het belangrijk vinden om aan de samenleving uit te leggen op welke wijze er wordt gewerkt aan de verbetering van hun bedrijfsvoering, ze moeten die uitleg ook daadwerkelijk geven.'

Good practice

De Commissie is van mening dat het betrachten van transparantie over de naleving van de Code Banken een belangrijke indicator is voor het bewustzijn van de bank ten aanzien van haar rol in de samenleving. Instellingen moeten niet alleen zeggen dat ze het belangrijk vinden om aan de samenleving uit te leggen op welke wijze er wordt gewerkt aan de verbetering van hun bedrijfsvoering, ze moeten die uitleg ook daadwerkelijk geven. De Commissie heeft daarom laten onderzoeken waar de bank informatie over naleving van de Code Banken openbaar beschikbaar heeft gesteld. In eerste instantie is onderzocht of sprake is van een verwijzing in het jaarverslag naar de website. Wanneer de verwijzing bestond is de betreffende aanvullende informatie op de website meegenomen in het onderzoek. De Commissie is van mening dat wanneer zowel het jaarverslag als de website informatie over naleving van de Code Banken bevat, met een verwijzing in het jaarverslag naar de desbetreffende website, optimaal verantwoording wordt afgelegd. De Commissie ziet deze wijze van rapporteren als een zogenaamde 'good practice' welke idealiter door alle banken wordt toegepast.

Figuur 4 laat zien dat er tussen 2010 en 2012 een toename was van het aantal banken dat de good practice toepaste. Helaas is in 2013 en 2014 een afname van het aantal banken dat de good practice toepast waarneembaar.

Figuur 4 Aantal banken met informatie over Code Banken in zowel jaarverslag (met een verwijzing naar de website) als op de website (Good Practice) 2010-2014. Uit 'Erasmus Universiteit Rotterdam, Onderzoek Monitoring Commissie Code Banken, rapportage september 2015'.

Tegenover de afname van het aantal banken dat de good practice tussen 2010 en 2014 toepast, kan gesteld worden dat het aantal banken dat zowel in het jaarverslag als op de website informatie geeft (maar dan zonder de verwijzing in het jaarverslag naar de website) tussen 2010 en 2014 achtereenvolgens stijgt.

Een constatering in het onderzoek is dat grote banken zich over het algemeen vanaf het moment van totstandkoming van de Code Banken goed inzetten voor de good practice, terwijl de kleinere banken hierin enigszins achterblijven. De Commissie ziet de beperktere capaciteit bij kleinere banken als een mogelijke oorzaak voor dit gegeven.

Toekomst Code Banken

Vorbereidende stappen van banken om aan Code Banken II te voldoen

De vernieuwde Code Banken werd in 2014 vastgesteld, als onderdeel van het pakket 'Toekomstgericht Bankieren'. In het jaar 2014 was de Code Banken I nog geldig en banken dienden daarom dus in dat jaar verantwoording af te leggen over de naleving van Code Banken I. De sector is zelf leidend geweest in de ontwikkeling van de nieuwe Code Banken, waarbij de mening van de samenleving werd gevraagd door middel van een publieke consultatie. Gezien de actieve rol die de sector zelf speelde bij de totstandkoming van de nieuwe Code, zou verondersteld kunnen worden dat er in 2014 reeds een hoge mate van transparantie werd betracht omtrent de voorbereidingen voor de naleving van Code Banken II. De Commissie heeft laten onderzoeken of -en op welke wijze deze veronderstelling gerealiseerd is.

Een groot deel van de onderzochte banken vermeldt weliswaar het bestaan van de Code Banken II, maar geeft verder niet aan wat de verwachtingen of inspanningen zijn ten aanzien van de naleving. Indien er melding van de Code Banken II wordt gemaakt dan is dat vooral in het jaarverslag en nauwelijks op de website. Bij slechts 19% van de onderzochte banken wordt de Code Banken II zowel in het jaarverslag als op de website vermeld.

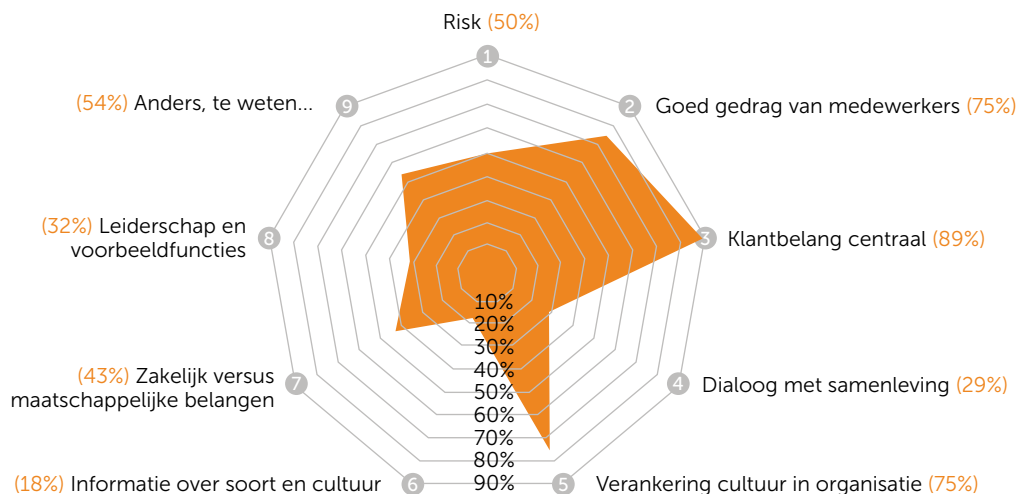
De Code Banken II richt zich op een vijftal onderwerpen: beheerste en integere bedrijfsvoering, het functioneren van de raad van commissarissen en de raad van bestuur, risicomanagement, risicobeleid, audit en beloningsbeleid. Waar de vorige Monitoring Commissie sterk de nadruk legde op het monitoren van de mate waarin aan de feitelijke bepalingen uit de (vorige) Code Banken werd voldaan, wil de huidige Monitoring Commissie het accent leggen op het begrip dat banken hebben van het publieke belang dat zij dienen. Enkel wanneer er binnen de sector een cultuur van dienstbaar en integer bankieren bestaat, kan de sector een duurzame rol in de samenleving innemen en het publiek belang dienen. Het is daarom van belang dat bekeken wordt wat de banken zelf rapporteren over (het sturen op) cultuur en gedrag. Onderzocht is of -en hoe er melding wordt gemaakt van de vernieuwde Code Banken. Ook is onderzocht op welke onderwerpen banken zich concentreren als ze spreken over cultuur en gedragsverandering binnen hun bank in 2014.

'Enkel wanneer er binnen de sector een cultuur van dienstbaar en integer bankieren bestaat, kan de sector een duurzame rol in de samenleving innemen en het publiek belang dienen.'

Uit het verrichte onderzoek blijkt dat het merendeel van de banken informatie over cultuur en gedrag verstrekt, maar de verstrekte informatie is meestal summier en wordt op verschillende plaatsen in het jaarverslag gepresenteerd. Banken hebben in hun jaarverslag of op de website geen apart hoofdstuk of paragraaf opgenomen over cultuur en gedrag. Alle grote banken geven weliswaar aan dat zij een andere cultuur of ander gedrag nastreven, maar er wordt sporadisch vermeld wáár zij dan precies naar streven en hoe ze dat vormgeven. Dit in tegenstelling tot de kleinere banken, waarvan het merendeel niet alleen aangeeft bezig te zijn met cultuurverandering, maar ook laat zien waarnaar

wordt gestreefd en wat wordt gedaan om het gewenste resultaat te bereiken.

Uit het verrichte onderzoek blijkt dat wanneer specifiek wordt gekeken naar de onderwerpen die banken noemen in het kader van de cultuurverandering, te zien is dat het thema klantbelang centraal veruit het meeste wordt vermeld, namelijk 25 maal, te weten door vijf grote banken (83%) en 20 kleinere banken (91%). Daarna worden achtereenvolgens de thema's 'goed gedrag van medewerkers' (respectievelijk 83% van de grote banken en 73% van de kleinere banken), 'verankering cultuur in organisatie' (resp. 83% en 73%), 'risk' (83% en 41%) en

Figuur 1 Onderwerpen waarop de (aandacht voor) cultuurveranderingen ziet. Uit 'Erasmus Universiteit Rotterdam, Onderzoek Monitoring Commissie Code Banken, rapportage september 2015'.

‘zakelijke versus maatschappelijke belangen’ (33% en 45%) het meest vermeld. Voor dit laatste onderwerp geldt dat de kleinere banken dit meer naar voren brengen dan de grote banken; tien kleinere banken rapporteren hierover (45%) versus twee grote banken (33%).

Het thema ‘leiderschap en voorbeeldfuncties’ wordt minder vaak benoemd, in totaal negen maal: door vier grote banken (67%) en door vijf kleinere banken (23%). Dit geldt eveneens voor het onderwerp ‘dialogoog met de samenleving’ (acht maal vermeld, door twee grote banken (33%) en zes kleinere banken (27%). Het spindiagram van figuur 1 illustreert duidelijk naar welke thema’s binnen het kader van cultuurverandering de meeste aandacht uitgaat.

Klantbelang centraal

De Commissie ziet de hoeveelheid aandacht voor klantbelang centraal als een positieve bevinding. Banken verankeren hun cultuurprogramma’s steeds meer in hun kernwaarden, eigen gedragscodes en prestatiedoelen. Bovendien hebben de meeste raden van bestuur het centraal stellen van de klant een formele status toegekend door de expliciete aandacht die het krijgt in de strategie van de bank. Waar uit de eerdere verrichte onderzoeken nog bleek dat er binnen de onderzochte banken een duidelijke tendens was om meer meetindicatoren te ontwikkelen en uit te bouwen, stelt de Commissie vast dat de sector in de tussentijd op eigen

initiatief de al eerder genoemde ‘vertrouwens-monitor banken’ heeft ontwikkeld. Hierin wordt ook inzicht geboden in individuele resultaten van banken. Deze meetindicator biedt een goede mogelijkheid voor banken om aan de samenleving uit te leggen welke verbeteringen banken doorvoeren om het klantbelang centraal te stellen.

Cultuurdiners

Verder valt op dat grote banken op andere onderwerpen accenten leggen dan de kleinere banken. Bij bijna alle grote banken ligt de nadruk op de onderwerpen risk, goed gedrag van medewerkers, klantbelang centraal en de verankering voor cultuur in de organisatie. Ook leiderschap en voorbeeldfuncties krijgen bij grote banken relatief veel aandacht. Bij kleinere banken daarentegen is veruit de meeste aandacht voor klantbelang centraal en goed gedrag van medewerkers, terwijl aan leiderschap en dialoog met de samenleving minder aandacht wordt gegeven. Een mooi voorbeeld van aandacht voor de cultuur van de organisatie ziet de Commissie bij een kleinere bank waar zogenaamde ‘cultuurdiners’ worden gehouden, waarbij door het management wordt ingezoomd op relevante thema’s.

Alle medewerkers worden betrokken bij het nadenken over -en vervolgens vastleggen van de door de organisatie gewenste cultuur, wat de cohesie binnen de gehele

/ door me

Invulling mandaat Monitoring Commissie

Zoals eerder in dit rapport kenbaar gemaakt, vormt het beter zichtbaar maken van het begrip dat banken hebben van het publieke belang dat zij dienen een belangrijk overkoepelend thema binnen de Code Banken. Het spreekt voor de Commissie dan ook voor zich om in 2016 te monitoren welke ontwikkelingen op dat gebied plaatsvinden. Bij de uitoefening van haar monitoring rol, zal de Commissie in het vergaren van informatie om tot uiteindelijke rapportage te komen gebruik maken van verschillende bronnen. Deze omvatten in ieder geval een onderzoek naar compliance aan de Code door banken uitgevoerd door een daartoe aangesteld onderzoeksbureau, dialoogbijeenkomsten met verschillende spelers uit de financiële sector, waaronder bestuurders, commissarissen, bestuurssecretarissen, toezichthouders, overheidsfunctionarissen en consumentenorganisaties.

‘Een belangrijk overkoepelend thema binnen de Code Banken vormt het beter zichtbaar maken van het begrip dat banken hebben van het publieke belang dat zij dienen.’

De Commissie zal ook nagaan welke onderzoeken worden verricht over de ver /verrichtde financiële sector,en /dede bestuurdellen k
sector/verrichtde /verrichtde ook bestuurdellen /k ver

Positie van stakeholders

Een volgend punt van aandacht betreft het bevorderen van een gezonde cultuur door de raad van bestuur. Zoals de Code aangeeft is het van belang dat de raad van bestuur daarbij voldoende oog heeft voor het belang van de klanten van de bank en andere stakeholders. De Commissie zal in haar monitoring bijzondere aandacht besteden aan de vraag hoe in het beleid van de vennootschap op dit punt aandacht wordt besteed aan de bijzondere positie van de stakeholders van de bank. Daarbij zal onder meer worden gekeken hoe wordt bepaald wie de relevante stakeholders van de bank zijn, hoe hun belangen worden gewogen en worden meegenomen in besluiten en keuzes en in hoeverre wordt geïnventariseerd hoe deze stakeholders zelf aankijken tegen de bank respectievelijk in hoeverre met deze stakeholders een dialoog wordt gevoerd.

Beheerste en integere bedrijfsvoering

Tenslotte wordt het belang van beheerste en integere bedrijfsvoering in de Code benadrukt. Beheerste en integere bedrijfsvoering heeft in de Code een bredere reikwijdte dan de lading die de Wft aan deze term toekent. De Commissie houdt in de monitoring van de Code dezelfde scope aan als de Code. Deze scope betekent concreet dat voorzien wordt in thema's als het kiezen van een zodanige positionering van een bank dat zakelijke belangen en de maatschappelijke rol in

elkaars verlengde liggen, zorgen voor een goede governancestructuur, standaarden ontwikkelen, uitdragen en handhaven met betrekking tot integriteit, moraliteit en leiderschap alsmede het voorzien in goede checks en balances en in een robuuste IT infrastructuur.

Om de naleving van voornoemde thema's inzichtelijk te maken zal de Commissie bijvoorbeeld naar de antwoorden op de volgende vragen kijken:

- Wat is de mening vanuit de samenleving over de maatschappelijke rol die banken spelen en de ontwikkeling daarvan?
- Waaruit blijkt dat zakelijk en maatschappelijk belang in elkaars verlengde liggen?
- Wordt er in het management control statement (en risk control statements) aandacht besteed aan ethische vragen?
- Worden er in de governance vanwege de verhouding tussen het zakelijk en maatschappelijk belang aanpassingen gedaan?
- Wat is het aandeel in het IT budget voor innovatie en systeemvernieuwing?

De Commissie realiseert zich dat bij een aantal van bovenstaande onderwerpen geldt dat de ontwikkeling en het lerend vermogen van instellingen interessanter zijn dan de deelwaarneming.

Conclusie en aanbevelingen

Conclusie

De Monitoring Commissie Code Banken ziet het als haar rol terug te kijken naar de wijze waarop de sector de afgelopen jaren invulling heeft gegeven aan de principes in de Code Banken. Tegelijk bevindt de Commissie zich in een overgang naar de volgende fase waarin de Commissie de naleving van de vernieuwde Code wil monitoren. De Commissie is positief gestemd over de resultaten die het onderzoek inzake de naleving van de Code in 2010-2014 heeft opgeleverd. Het hoge nalevingspercentage en de over het algemeen goede kwaliteit van de gerapporteerde afwijkingen stemmen tot tevredenheid en laten zien dat banken de Code serieus nemen. Tegelijkertijd ziet de Commissie, met betrekking tot het bieden van meer transparantie en het beschrijven van de geboekte progressie nog ruimte voor verbetering.

Ten aanzien van de naleving van Code Banken II kijkt de Commissie met belangstelling uit naar 2016, het jaar waarin de naleving voor de eerste maal gemonitord zal worden. Op basis van het verrichte onderzoek naar de voorbereidende stappen die banken hebben gezet om aan Code Banken II te voldoen is de Commissie gematigd enthousiast. In het jaarverslag vermeldt het merendeel van de onderzochte banken weliswaar het bestaan van de nieuwe Code Banken, maar informatie over voorbereidende stappen omtrent de naleving van de Code ontbreekt grotendeels. Deze bevinding wordt door de Commissie opmerkelijk geacht, aangezien de sector zelf nauw betrokken is geweest bij de invulling en totstandkoming van de nieuwe Code. De Commissie verwacht vanwege die nauwe betrokkenheid dat de banken niet alleen correct zullen rapporteren over de naleving van de Code, maar daarbij ook meer informatie zullen geven over de wijze waarop invulling is gegeven aan de waarden en de principes achter de Code.

Aanbevelingen

De Commissie doet, mede op basis van de resultaten en aanbevelingen in het verrichte onderzoek, een drietal aanbevelingen waarmee instellingen hun betrokkenheid bij de Code Banken verder kunnen vergroten.

1

Wij bevelen banken aan duidelijk te communiceren over de wijze waarop zij invulling geven aan de Code Banken. Wat dat betreft kan de good practice voor de rapportage over de naleving verder worden aangescherpt. Het is gewenst dat de bank op haar website minimaal jaarlijks een document of informatie plaatst met uitleg over de wijze waarop alle principes uit de Code Banken al dan niet worden nageleefd. Hierbij bevelen wij aan dat het document van een datum wordt voorzien en consistent is met andere bronnen, zoals het meest recente jaarverslag van de bank. Met het oog op transparantie is het raadzaam dat de documenten aangaande de naleving van de Code Banken gedurende vijf jaren (gedateerd) op de website zichtbaar blijven.

2

Wij bevelen aan dat iedere bank bij de vermelding van de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de Code aangeeft in hoeverre de bank progressie heeft geboekt bij de toepassing van de principes uit de Code. Deze aanbeveling staat niet op zichzelf, het is een principe dat expliciet is opgenomen in de Code Banken.

3

Wij bevelen aan dat iedere bank rapporteert over de wijze waarop zij invulling geeft aan het dienen van het publiek belang, over de acties die worden ondernomen om de cultuur en gedrag te verbeteren en wat daarvan het resultaat is. Dit kan bijvoorbeeld in een separaat hoofdstuk in het jaarverslag. Zoals de Code zelf ook stelt, is voor de werking van de Code niet bepalend de mate waarin deze naar de letter wordt toegepast (geen 'afvinkgedrag'), maar de wijze waarop een bank met de intenties van de waarden en de principes in de praktijk omgaat.

Bijlage 1 Samenstelling Monitoring Commissie

met vermelding hoofdfunctie en relevante nevenfuncties

Inge Brakman, voorzitter

- Voorzitter Landelijk Bestuur Rode Kruis
- Voorzitter RvT Staatsbosbeheer

Verder commissaris bij diverse bedrijven en bestuurder bij Stichting Administratiekantoor Continuïteit ABN AMRO Group.

Cateautje Hijmans van den Bergh

- Programmadirecteur APG deelnemingen
- Voorzitter Raad van Commissarissen ASN Beleggingsfondsen N.V. en voorzitter Raad van Toezicht ASN Groenprojectenfonds

Verder lid Raad van Toezicht Consumentenbond en lid Monitoring Commissie Code Pensioenfondsen.

Geert Raaijmakers

- Partner NautaDutilh
- Hoogleraar ondernemings- en effectenrecht VU

Verder lid Regeringscommissie Vennootschapsrecht en lid Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht van de Nederlandse Orde van Advocaten en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie.

Ruben van Zwieten

- Predikant en oprichter De Nieuwe Poort
- Verder Filosofisch commentator Het Financieele Dagblad.

Jan van Rutte, adviseur

- Voorzitter Raad van Commissarissen SNS Bank N.V.
 - Bestuurslid Stichting ABN AMRO Foundation.
- Verder onder meer lid Bestuur Stichting Administratiekantoor Aandelen Kas Bank en lid Raad van Commissarissen BNG bank..

Willem de Vocht, secretaris

Secretariaat Monitoring Commissie Code Banken
Postbus 7400, 1007 JK Amsterdam
info@commissiecodebanken.nl
www.commissiecodebanken.nl

Bijlage 2 Te onderzoeken banken

inclusief dochterondernemingen

ABN AMRO Bank	GarantiBank International
ACHMEA BANK Holding:	Hof Hoorneman Bankiers
– Achmea Hypotheek Bank	ING Bank:
– Levob Bank	– Bank Mendes Gans
– Staalbankiers	InterBank
AEGON BANK	KAS BANK
Allianz Nederland Asset Management	LeasePlan Bank
Amsterdam Trade Bank	Mizuho Bank Nederland
Anadolubank	Nationale Nederlanden Bank
Anthos Bank	Nederlandse Waterschapsbank
ASR BANK	NIBC Bank:
Bank Insinger de Beaufort	– NIBC Direct
Bank of Tokyo Mitsubishi UFJ	Rabobank:
BNP Paribas Nederland	– Robeco Direct
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	– Schretlen & Co.
Bank Ten Cate & Cie.	RBS
Banque Artesia Nederland	SNS Bank
BinckBank:	– ASN Bank
– Alex	– Regiobank
Citco Bank Nederland	TD Bank
Credit Europe Bank	The Economy Bank
Delta Lloyd Bank:	Theodoor Gilissen Bankiers
– OHRA Bank	Triodos Bank
Demir-Halk Bank Nederland	UBS Bank Nederland
Deutsche Bank Nederland	Yapi Kredi Bank Nederland
FMO (Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden)	
F. van Lanschot Bankiers:	
– Kempen & Co.	

Bijlage 3 Onderzochte banken

Onderzochte banken voor 2014

Grote banken (op alfabetische volgorde)

ABN AMRO Bank
F. van Lanschot Bankiers
ING Bank
NIBC Bank
Rabobank
SNS Bank

Kleinere banken (op alfabetische volgorde)

ACHMEA BANK Holding
AEGON BANK
Allianz Nederland Asset Management
Anadolubank
ASR BANK
Bank of Tokyo Mitsubishi UFJ
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Bank Ten Cate & Cie.
BinckBank
Credit Europe Bank
Delta Lloyd Bank
Demir-Halk Bank Nederland
FMO (Nederlandse Financieringsmaatschappij
voor Ontwikkelingslanden)
GarantiBank International
Hof Hoorneman Bankiers
KAS BANK
LeasePlan Bank
Mizuho Bank Nederland

Nationale Nederlanden Bank
Nederlandse Waterschapsbank
RBS
The Economy Bank
Triodos Bank
UBS Bank Nederland
Yapi Kredi Bank Nederland

Niet onderzochte banken (op alfabetische volgorde)

Amsterdam Trade Bank
Anthos Bank
Bank Insinger de Beaufort
Banque Artesia Nederland
BNP Paribas Nederland
Citco Bank Nederland
Deutsche Bank Nederland
InterBank
Theodoor Gilissen Bankiers
TD Bank

Dochterbanken (op alfabetische volgorde)*Onderzocht*

ASN Bank (dochter SNS Bank)
Bank Mendes Gans (dochter ING Bank)
Kempen & Co (dochter F. van Lanschot Bankiers)
Regiobank (dochter SNS Bank)

Niet onderzocht

Achmea Hypotheek Bank (dochter Achmea Bank)
Alex (dochter Binck Bank)
Levob Bank (dochter Achmea Bank)
NIBC Direct (dochter NIBC Bank)
OHRA Bank (dochter Delta Lloyd Bank)
Robeco Direct (dochter Rabobank)
Schretlen & Co. (dochter Rabobank)
Staalbankiers (dochter Achmea Bank)

**Onderzochte banken voor de
tijdsanalyse 2010-2014**

ABN AMRO Bank
AEGON BANK
Anadolubank
ASR BANK
Bank of Tokyo Mitsubishi UFJ
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Bank Ten Cate & Cie.
BinckBank
Credit Europe Bank
Delta Lloyd Bank
Demir-Halk Bank Nederland
FMO
F. van Lanschot Bankiers
GarantiBank International
Hof Hoorneman Bankiers
ING Bank
KAS BANK
LeasePlan Bank
Nederlandse Waterschapsbank
NIBC Bank
Rabobank
RBS
SNS Bank
The Economy Bank
Triodos Bank
UBS Bank Nederland
Yapi Kredi Bank Nederland

Colofon

© December 2015

Monitoring Commissie Code Banken

Postbus 7400, 1007 JK Amsterdam

info@commissiecodebanken.nl

www.commissiecodebanken.nl

Ontwerp DATBureau, Amsterdam

Druk Zwaan Printmedia, Wormerveer